

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองความเป็นกลางทางอินเทอร์เน็ต¹

ศศิพร เจียวัก²

จากการศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการคุ้มครองความเป็นกลางทางอินเทอร์เน็ตโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางในการกำหนดมาตรการกำกับดูแลเพื่อคุ้มครองความเป็นกลางทางอินเทอร์เน็ต เนื่องจากผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (Internet Service Provider) ทำหน้าที่เชื่อมต่อผู้ใช้งานกับเนื้อหาและบริการบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตต้องบริหารจัดการปริมาณข้อมูลที่ไหลผ่านเครือข่ายของตน เกิดการเลือกปฏิบัติต่อข้อมูลที่ไหลผ่านเครือข่าย ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพการใช้งานอินเทอร์เน็ตในการเข้าถึงข้อมูลของผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ต ความเป็นกลางทางอินเทอร์เน็ต (Net Neutrality) เป็นหลักการสำคัญที่กำหนดให้ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตต้องปฏิบัติต่อการรับส่งข้อมูลทั้งหมดบนอินเทอร์เน็ตอย่างเท่าเทียมและเปิดเผย โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ การปิดกั้น การจำกัดความเร็ว หรือการจัดลำดับความสำคัญแก่ข้อมูลหรือบริการบางอย่าง³ โดยมีเป้าหมายเพื่อรักษาความเป็นอิสระและลักษณะที่เปิดกว้างของอินเทอร์เน็ต เกิดจากแนวคิดที่ว่า “เครือข่ายข้อมูลสาธารณะที่มีประโยชน์สูงสุดควรมุ่งที่จะปฏิบัติต่อเนื้อหา เว็บไซต์ และแพลตฟอร์มทั้งหมดอย่างเท่าเทียมกัน”⁴ ตามหลักการปลายทางถึงปลายทาง (The End-to-End Principle)⁵ ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนานวัตกรรมและการแข่งขันที่เป็นธรรมในยุคดิจิทัล รวมถึงสร้างความมั่นใจว่าผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตทุกคนจะสามารถเข้าถึงข้อมูลและบริการต่างๆ ได้อย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่ถูกจำกัดแทรกแซง หรือเลือกปฏิบัติจากผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต สอดคล้องกับทฤษฎีสังคมนิยมประชาธิปไตยที่ให้มีความสำคัญกับการกระจายทรัพยากรอย่างเท่าเทียม⁶ ผู้ใช้ทุกคนมีสิทธิมีเสียงในการกำหนดทิศทางของการพัฒนาและการทำงานของอินเทอร์เน็ตโดยไม่ถูกจำกัดโดยผลประโยชน์ทางธุรกิจของบริษัทใดบริษัทหนึ่ง

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองความเป็นกลางทางอินเทอร์เน็ต โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์สุเมธ จานประดับ และคณะกรรมการสอบ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สลิล สิริพิฑูร และดร.พิรพงศ์ จงไพศาลสกุล

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (วิทยาเขตบางนา) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

³ European Union, **Open Internet and Net Neutrality** [Online], Available URL: <https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/glossary/open-internet-and-net-neutrality.html>, 2024 (December, 8).

⁴ Telecom Regulatory Authority of India, “Recommendations on Net Neutrality,” 28 November 2017, 7.

⁵ Lawrence B. Solum and Minn Chung, **The Layers Principle: Internet Architecture and the Law**, University of San Diego School of Law, 2003, 14.

⁶ สุพรรณิ ชะโลธร, **ภูมิศาสตร์กลุ่มประเทศสังคมนิยม (Geography of the Socialist Countries)**, 2 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2531), 49-59.

ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายเฉพาะที่รองรับหลักความเป็นกลางทางอินเทอร์เน็ตอย่างชัดเจน แม้ว่าจะมีกฎหมายที่ใช้ในการกำกับดูแลการประกอบกิจการโทรคมนาคมซึ่งรวมถึงการให้บริการการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต อันได้แก่ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พุทธศักราช 2544 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พุทธศักราช 2553 และที่แก้ไขเพิ่มเติม รวมทั้งประกาศต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตาม บทบัญญัติของกฎหมายที่มีอยู่ยังไม่ครอบคลุมถึงการกำกับดูแลตามหลักการความเป็นกลางทางอินเทอร์เน็ตโดยตรง ทำให้การคุ้มครองสิทธิของผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตในแง่ของความเท่าเทียมในการเข้าถึงข้อมูล เนื้อหา และบริการต่างๆ ยังไม่มีความชัดเจนเพียงพอ ส่งผลให้เกิดประเด็นปัญหาดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคในการเข้าถึงบริการบนอินเทอร์เน็ต เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พุทธศักราช 2544 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทในการกำกับดูแลผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตพบว่า มาตรา 27 มาตรา 28 และมาตรา 29 มีวัตถุประสงค์ในการสร้างความเท่าเทียมและความเป็นธรรมในการใช้และเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคม เพื่อคุ้มครองสิทธิในการเข้าถึงโครงข่ายอินเทอร์เน็ตของผู้บริโภค แต่เมื่อพิจารณาคำนิยามในมาตรา 4 วรรค 5 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พุทธศักราช 2544 นี้ และคำนิยามในข้อ 5 ตามประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง การใช้และเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคม พุทธศักราช 2556 ที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 25 มาตรา 26 มาตรา 27 และมาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พุทธศักราช 2544 นี้แล้วจะพบว่า เป็นบทบัญญัติที่มุ่งเน้นการกำกับดูแลในความสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตด้วยกันเองเท่านั้น ทำให้ไม่ครอบคลุมถึงการกระทำของผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตในการจำกัดการเข้าถึงเนื้อหาข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตของผู้ใช้บริการซึ่งเป็นผู้บริโภคโดยตรง

นอกจากนี้บทบัญญัติมาตรา 20 พิจารณาประกอบกับประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการพักหรือหยุดการให้บริการโทรคมนาคม ลงวันที่ 2 ธันวาคม พุทธศักราช 2562 ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 20 นี้ เป็นบทบัญญัติที่รับประกันการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตอย่างเท่าเทียมและต่อเนื่องสำหรับผู้ใช้บริการทุกคน แต่ยังไม่ครอบคลุมถึงประเด็นเฉพาะเจาะจงของการห้ามเลือกปฏิบัติต่อการรับส่งข้อมูลบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

รวมทั้งประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง มาตรฐานของคุณภาพการให้บริการโทรคมนาคม ลงวันที่ 8 ธันวาคม พุทธศักราช 2565 ที่มุ่งคุ้มครองผู้ใช้บริการปลายทางให้ได้รับบริการที่มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด แต่เมื่อพิจารณานิยาม “ผู้ใช้บริการ” ตามข้อ 4 แห่งประกาศฉบับนี้พบว่ายังขาดการให้ความคุ้มครองแก่ผู้ใช้บริการที่เป็นผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมซึ่งนำบริการโทรคมนาคมที่ได้รับในฐานะผู้ใช้บริการไปประกอบกิจการอีกทอดหนึ่งด้วย อันจะส่งผลกระทบต่อผู้บริโภคในที่สุด

ผู้ศึกษาเห็นว่าหลักเกณฑ์ทางกฎหมายเหล่านี้เพียงแต่คุ้มครองสิทธิในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตของผู้บริโภคเท่านั้น ยังไม่เพียงพอต่อการคุ้มครองสิทธิในการเข้าถึงข้อมูล เนื้อหา และบริการบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของผู้บริโภค โดยไม่ถูกจำกัด แทรกแซง หรือลดทอนคุณภาพบริการที่ผู้บริโภคจะได้รับ โดยผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต ตามหลักการไม่เลือกปฏิบัติ ไม่ว่าจะโดยการปิดกั้นเนื้อหา จะลดความเร็ว หรือเลือกปฏิบัติต่อกราฟฟิคข้อมูลบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต อันจะส่งผลให้ผู้บริโภคมีทางเลือกในการเข้าถึงข้อมูลและบริการที่จำกัดลง หรือในบางกรณีผู้บริโภคอาจต้องจ่ายค่าบริการอินเทอร์เน็ตที่สูงขึ้นเพื่อเข้าถึงบริการบางประเภทที่ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตให้ความสำคัญหรือจำกัดความเร็ว

2. ปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริมการแข่งขันทางการค้าในตลาดดิจิทัล พระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พุทธศักราช 2544 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ในมาตรา 19 และมาตรา 21 เป็นบทบัญญัติให้อำนาจคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) สามารถกำหนดมาตรการส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันของผู้รับใบอนุญาตรายใหม่ในกิจการโทรคมนาคม และมาตรการป้องกันมิให้ผู้รับใบอนุญาตกระทำการอันเป็นการผูกขาด ลด หรือจำกัดการแข่งขันในการให้บริการกิจการ โทรคมนาคม เมื่อพิจารณาประกาศคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง มาตรการเพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำการอันเป็นการผูกขาดหรือก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมในการแข่งขันในกิจการโทรคมนาคม พุทธศักราช 2549 ออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 21 และมาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พุทธศักราช 2544 พบว่าแม้ประกาศฉบับนี้จะสอดคล้องและสนับสนุนแนวคิดความเป็นกลางทางอินเทอร์เน็ตในการส่งเสริมการแข่งขันที่เป็นธรรมและป้องกันการเลือกปฏิบัติในการให้บริการอินเทอร์เน็ต แต่ไม่ได้ครอบคลุมทุกแง่มุมของความเป็นกลางทางอินเทอร์เน็ตโดยตรง จึงอาจก่อให้เกิดความไม่ชัดเจนในการคุ้มครองความเป็นกลางทางอินเทอร์เน็ต โดยเฉพาะไม่ได้กล่าวถึงประเด็นการจัดการกราฟฟิคข้อมูล ทำให้ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตอาจอ้างเหตุผลด้านการบริหารจัดการเครือข่ายเพื่อจำกัดการใช้งานบริการบางอย่างได้

นอกจากนี้ มาตรา 25 เป็นบทบัญญัติที่ส่งเสริมให้มีผู้ให้บริการโครงข่ายหลายรายในตลาด เพราะไม่มีการกระทำปิดกั้นหรือขัดขวางการเชื่อมต่อโครงข่าย ทั้งนี้ เพื่อลดโอกาสที่ผู้ให้บริการรายหนึ่งรายใดจะมีอำนาจเหนือตลาดมากเกินไป แต่ยังคงขาดมาตรการป้องกันมิให้ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตเลือกปฏิบัติต่อการจัดการกราฟฟิคบนเครือข่ายโดยให้สิทธิพิเศษแก่บริการบางอย่าง ทำให้บริการอื่นที่ไม่ได้รับสิทธิพิเศษเสียเปรียบ และทำให้ผู้บริโภคมีความจำเป็นต้องเลือกใช้บริการของผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตรายนี้เพื่อประสิทธิภาพในการเข้าถึงเนื้อหาบริการนั้น

ผู้ศึกษาเห็นว่าการกำกับดูแลในสถานะที่ไม่มีความเป็นกลางทางอินเทอร์เน็ต ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตสามารถเลือกปฏิบัติต่อกราฟฟิคเนื้อหาหรือบริการบางอย่างได้ โดยคิดค่าตอบแทนเพื่อแลกเปลี่ยนกับการจัดลำดับความสำคัญโดยให้สิทธิพิเศษ ทำให้ผู้ประกอบการรายเล็กหรือรายใหม่ที่ไม่มีเงินทุนมากพอที่จะจ่ายค่าบริการพิเศษให้กับผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตเสียเปรียบในการแข่งขัน และสิ่งนี้อาจนำไปสู่การผูกขาดของผู้ประกอบการรายใหญ่ที่มีข้อตกลงพิเศษกับผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต ทำให้ผู้บริโภคมี

ทางเลือกน้อยลง และผู้ประกอบการรายใหม่ที่มีศักยภาพในการสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ๆ ไม่สามารถเข้าถึงตลาดได้

3. ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดข้อกีดขวางการบังคับใช้มาตรการคุ้มครองความเป็นกลางทางอินเทอร์เน็ต หลักการคุ้มครองความเป็นกลางทางอินเทอร์เน็ต คือ การที่ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตต้องปฏิบัติต่อทราฟฟิกข้อมูลทั้งหมดบนอินเทอร์เน็ตอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่เลือกปฏิบัติ ไม่สามารถปิดกั้น ชะลอ หรือคิดค่าบริการเพิ่มตามประเภทข้อมูลหรือบริการที่ผู้ใช้งานเข้าถึงได้ แต่ในทางปฏิบัติอาจมีข้อกีดขวางบางประการที่ต้องได้รับการยอมรับและพิจารณาเป็นพิเศษ เนื่องจากมีเหตุผลและความจำเป็นที่ทำให้ไม่สามารถบังคับใช้หลักความเป็นกลางทางอินเทอร์เน็ตอย่างเข้มงวดได้ในทุกสถานการณ์ อีกทั้งเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีความยืดหยุ่นและรองรับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในอนาคต ดังนั้น การพัฒนากฎหมายกำกับดูแลเพื่อรองรับหลักความเป็นกลางทางอินเทอร์เน็ตจึงมีความจำเป็นต้องพิจารณาถึงข้อจำกัดทางกฎหมายเพื่อกำหนดข้อกีดขวางที่มีความจำเป็นและสมเหตุสมผล และต้องไม่ส่งผลกระทบต่อหลักการพื้นฐานของความเป็นกลางทางอินเทอร์เน็ต

4. ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรในการกำกับดูแลและบังคับใช้กฎหมาย ปัจจุบันคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) มีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการกำกับดูแลการประกอบกิจการโทรคมนาคม โดยพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พุทธศักราช 2553 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดกรอบอำนาจหน้าที่โดยทั่วไปของคณะกรรมการ กสทช. ไว้ในมาตรา 27 ซึ่งเป็นกรอบอำนาจที่มุ่งเน้นการกำกับดูแลการให้บริการของผู้ประกอบกิจการโทรคมนาคมให้เป็นไปโดยปกติและทำให้ผู้ให้บริการสามารถใช้งานอินเทอร์เน็ตได้ตามปกติเท่านั้น แต่ยังไม่ครอบคลุมถึงการกำกับดูแลเพื่อคุ้มครองความเป็นกลางทางอินเทอร์เน็ตโดยตรง ดังนั้น จึงมีความจำเป็นในการกำหนดกรอบอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ กสทช. ให้สอดคล้องกับการกำกับดูแลตามหลักความเป็นกลางทางอินเทอร์เน็ตอย่างชัดเจน เพื่อให้การกำกับดูแลมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ดังนั้นจึงควรมีการพิจารณาเพิ่มเติมบทบัญญัติเฉพาะในกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การกำกับดูแลครอบคลุมไปถึงการคุ้มครองความเป็นกลางทางอินเทอร์เน็ต ผู้ศึกษาจึงมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคในการเข้าถึงบริการบนอินเทอร์เน็ต ผู้ศึกษาเห็นว่าควรกำหนดมาตรการกำกับดูแลการให้บริการการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตให้ครอบคลุมตามหลักความเป็นกลางทางอินเทอร์เน็ต เพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพในการเข้าถึงข้อมูล เนื้อหา และบริการต่างๆบนอินเทอร์เน็ตของผู้ใช้บริการซึ่งเป็นผู้บริโภค โดยเพิ่มเติมเป็น “หมวดใหม่” ในพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พุทธศักราช 2544 ชื่อว่า หมวด... การคุ้มครองความเป็นกลางทางอินเทอร์เน็ต โดยมีรายละเอียดดังนี้

มาตรา... ผู้ให้บริการการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตจะต้องไม่ปิดกั้นเนื้อหา แอปพลิเคชัน หรือบริการที่ถูกกฎหมาย รวมถึงอุปกรณ์ที่ไม่เป็นอันตราย ภายใต้การจัดการเครือข่ายที่สมเหตุสมผล

มาตรา... ผู้ให้บริการการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตจะต้อง**ไม่ทำให้เสื่อมหรือลดทอนคุณภาพทราฟฟิก** อินเทอร์เน็ตที่ถูกกฎหมาย บนพื้นฐานของเนื้อหา แอปพลิเคชัน หรือบริการ หรือการใช้อุปกรณ์ที่ไม่เป็นอันตราย ภายใต้การจัดการเครือข่ายที่สมเหตุสมผล

มาตรา... ผู้ให้บริการการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตจะต้อง**ไม่แทรกแซงหรือทำให้เสียเปรียบอย่างไม่สมเหตุสมผล**ต่อความสามารถของผู้ใช้ปลายทางในการเลือก เข้าถึง และใช้บริการอินเทอร์เน็ต หรือเนื้อหา แอปพลิเคชัน บริการ หรืออุปกรณ์อินเทอร์เน็ตที่ถูกกฎหมาย หรือความสามารถของผู้ให้บริการเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ตในการให้บริการเนื้อหา แอปพลิเคชัน บริการ หรืออุปกรณ์ที่ถูกกฎหมาย

มาตรา... ผู้ให้บริการการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตต้อง**เปิดเผยข้อมูล**ที่ถูกต้องต่อสาธารณะเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการจัดการเครือข่าย ประสิทธิภาพของเครือข่าย และเงื่อนไขทางการค้าของบริการอินเทอร์เน็ต อย่างเพียงพอที่จะทำให้ผู้บริโภคสามารถตัดสินใจเลือกบริการได้ตรงตามความต้องการ และให้ผู้ให้บริการเนื้อหา แอปพลิเคชัน บริการ และอุปกรณ์ สามารถพัฒนา ทำการตลาด และรักษาข้อเสนอทางอินเทอร์เน็ต การเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวจะต้องแสดงบนเว็บไซต์ของผู้ให้บริการอย่างชัดเจน

2. ปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริมการแข่งขันทางการค้าในตลาดดิจิทัล ผู้ศึกษาเห็นว่าเพื่อให้เกิดการแข่งขันอย่างเป็นธรรมในระหว่างผู้ให้บริการเนื้อหาและบริการซึ่งเป็นผู้พัฒนานวัตกรรมในตลาดดิจิทัล ควรมีบทบัญญัติเฉพาะคุ้มครองความเป็นกลางทางอินเทอร์เน็ต โดยกำหนดมาตรการให้การไหลเวียนของเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ตจะต้องได้รับการปฏิบัติแบบเดียวกันไม่มีการเลือกปฏิบัติ โดยห้ามการจัดลำดับความสำคัญแบบมีค่าใช้จ่าย (No Paid Prioritization) เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตใช้อำนาจเหนือตลาดเพื่อปิดกั้นคู่แข่งหรือควบคุมสิ่งที่ผู้ให้บริการสามารถเข้าถึงได้ จึงควรเพิ่มเติมบทบัญญัติมาตราใน “หมวด... การคุ้มครองความเป็นกลางทางอินเทอร์เน็ต” ดังนี้

มาตรา... ผู้ให้บริการการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตจะต้อง**ไม่จัดการเครือข่ายของตนโดยให้ความสำคัญกับทราฟฟิกบางส่วนมากกว่าส่วนอื่นโดยตรงหรือโดยอ้อม หรือจัดการทราฟฟิกแบบให้สิทธิพิเศษ** เพื่อแลกเปลี่ยนค่าตอบแทนทั้งที่เป็นตัวเงินหรืออื่นๆ จากบุคคลที่สาม หรือเพื่อประโยชน์ของนิติบุคคลในเครือหรือนิติบุคคลที่เป็นพันธมิตรทางธุรกิจ

3. ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดข้อกีดกันการบังคับใช้มาตรการคุ้มครองความเป็นกลางทางอินเทอร์เน็ต ผู้ศึกษาเห็นว่าควรกำหนดหลักเกณฑ์ข้อกีดกันเฉพาะ เพื่อรองรับความจำเป็นในทางปฏิบัติบางประการและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในอนาคต จึงควรเพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “การจัดการเครือข่ายที่สมเหตุสมผล” ในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พุทธศักราช 2544 ดังนี้

“การจัดการเครือข่ายที่สมเหตุสมผล” หมายความว่า แนวปฏิบัติในการจัดการเครือข่ายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและรักษาคุณภาพการให้บริการ โดยมีเงื่อนไขว่าต้องมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาทางเทคนิค ไม่ใช่เพื่อผลประโยชน์ทางธุรกิจ และต้องเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ที่ชอบด้วยกฎหมาย โดยคำนึงถึงสถาปัตยกรรมเครือข่ายและเทคโนโลยีเฉพาะของบริการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต

และเพิ่มเติมบทบัญญัติมาตราใน “หมวด... การคุ้มครองความเป็นกลางทางอินเทอร์เน็ต” ดังนี้

มาตรา... คณะกรรมการอาจยกเว้นการห้ามการจัดลำดับความสำคัญแบบมีค่าตอบแทนได้ก็ต่อเมื่อผู้ร้องขอแสดงให้เห็นว่าการปฏิบัตินั้นจะให้ประโยชน์ต่อสาธารณะอย่างมีนัยสำคัญ และจะไม่ทำลายลักษณะที่เปิดกว้างของอินเทอร์เน็ต

มาตรา... ผู้ให้บริการการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตยังคงต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารฉุกเฉิน การบังคับใช้กฎหมาย ความปลอดภัยสาธารณะ หรือความมั่นคงแห่งชาติ และสามารถจัดการกับการละเมิดลิขสิทธิ์หรือกิจกรรมที่ผิดกฎหมายอื่นๆ

มาตรา... ผู้ให้บริการการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์แก่สาธารณะ รวมถึงผู้ให้บริการการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต และผู้ให้บริการเนื้อหา แอปพลิเคชัน และบริการ จะมีอิสระในการเสนอบริการอื่นนอกเหนือจากบริการการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต ซึ่งได้รับการปรับให้เหมาะสมสำหรับเนื้อหา แอปพลิเคชัน หรือบริการเฉพาะ หรือการผสมผสานของสิ่งเหล่านี้ ในกรณีที่การปรับให้เหมาะสมนั้นจำเป็นเพื่อตอบสนองข้อกำหนดของเนื้อหา แอปพลิเคชัน หรือบริการสำหรับระดับคุณภาพเฉพาะ โดยอาจเสนอหรืออำนวยความสะดวกบริการดังกล่าวได้เฉพาะเมื่อความจุของเครือข่ายเพียงพอที่จะให้บริการเหล่านี้เพิ่มเติมจากบริการการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตใดๆ ที่ให้บริการอยู่ และบริการเฉพาะดังกล่าวจะต้องไม่สามารถใช้งานหรือเสนอเป็นการทดแทนบริการการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต และจะต้องไม่เป็นการเสื่อมเสียต่อความพร้อมใช้งานหรือคุณภาพทั่วไปของบริการการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตสำหรับผู้ให้บริการปลายทาง

4. ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรในการกำกับดูแลและบังคับใช้กฎหมาย ผู้ศึกษาเห็นว่าควรเพิ่มเติมกรอบอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ กสทช. ให้ครอบคลุมถึงการกำกับดูแลเพื่อคุ้มครองความเป็นกลางทางอินเทอร์เน็ตไว้อย่างชัดเจน โดยแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในมาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พุทธศักราช 2553 ดังนี้

(...) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการกำกับดูแลเพื่อคุ้มครองความเป็นกลางทางอินเทอร์เน็ต รวมถึงมีอำนาจในการติดตามตรวจสอบและการให้คำปรึกษาแนะนำในการดำเนินการตามหลักเกณฑ์กำกับดูแลเพื่อคุ้มครองความเป็นกลางทางอินเทอร์เน็ต

เอกสารอ้างอิง

สุพรรณิ ชะโลธร. ภูมิศาสตร์กลุ่มประเทศสังคมนิยม (Geography of the Socialist Countries). 2.

(กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2531).

European Union. **Open Internet and Net Neutrality** [Online]. Available URL: [https://eur-](https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/glossary/open-internet-and-net-neutrality.html)

[lex.europa.eu/EN/legal-content/glossary/open-internet-and-net-neutrality.html](https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/glossary/open-internet-and-net-neutrality.html), 2024 (December, 8).

Lawrence B. Solum and Minn Chung. **The Layers Principle: Internet Architecture and the Law**.

University of San Diego School of Law, 2003.

Telecom Regulatory Authority of India. “Recommendations on Net Neutrality.” 28 November 2017.